

§ 60. Правопис закінчень дієслів

Тиждень 30, урок 147

Обладнання і матеріали:

- підручник "[Українська мова та читання](#)". 4 клас (автори: Г. Остапенко, О. Волощенко, О. Козак), ч. 2, с. 101;
- презентація "[Правопис закінчень дієслів](#)";
- роздруківка "[Поставте потрібні букви](#)";
- роздруківка "[Знайди помилки](#)";
- роздруківка "[Пряме й переносне значення](#)";
- роздруківка "[Встав пропущені букви](#)".

Орієнтовний хід уроку	Обладнання і матеріали
1. УВЕДЕННЯ В ТЕМУ	
1.1. Привітання <ul style="list-style-type: none"> • Вітаю вас на уроці! • Усміхнімося одне одному й побажаймо гарно провести цей урок. • Готові плідно попрацювати? • Сьогодні ми вивчатимемо дуже важливе правило, яке допоможе нам позбутися частих помилок. 	
1.2. Бесіда "Для чого потрібно вчити мовні правила?" <ul style="list-style-type: none"> • Дуже важливо грамотно розмовляти й писати рідною мовою. Кожен громадянин України зобов'язаний знати мову нашої держави. Але бувають випадки, коли хтось припускається помилок у мовленні. Чи помічали ви таких людей? • А як вважаєте: чи спілкуєтеся ви досконало? • А чи не робите письмових помилок? • Чи хочете ви, щоб про вас були гарної думки? • По тому, як людина пише й розмовляє рідною мовою, про неї складають враження в дорослому світі. 	

Орієнтовний хід уроку	Обладнання і матеріали
<ul style="list-style-type: none"> • Отож вчімося писати й розмовляти без помилок! У цьому нам допоможуть мовні правила. 	
<p>1.3. Актуалізація опорних знань</p> <ul style="list-style-type: none"> • Пригадаймо правила, які ми вже вивчили. • Яка частина мови відповідає на питання <i>що робити? що робить? що зробить?</i> • Назвіть будь-яке дієслово в 2-й особі однини теперішнього часу. • Поставте слово <i>попрацювати</i> в просту форму майбутнього часу. • Поставте слово <i>записати</i> в складену форму майбутнього часу. 	<p>Див. слайди 3–5 презентації “Правопис закінчень дієслів”</p>
<p>1.4. Повідомлення теми уроку</p> <ul style="list-style-type: none"> • Сьогодні на уроці ми додамо у свою скарбничку мовних знань та умінь ще одну коштовність — навчимося правильно записувати ненаголошені закінчення дієслів. 	
<p>2. РОЗГОРТАННЯ ТЕМИ</p>	
<p>2.1. Письмова вправа. Колективна робота</p> <ul style="list-style-type: none"> • Виразно прочитайте народні вислови. Що вони означають? • Спишіть речення, вставляючи потрібні букви. • Чи легко вам здогадатися, які букви потрібно поставити? <p>Учитель/ка звертає увагу дітей на те, що в деяких випадках визначити закінчення особових дієслів дуже важко, якщо не знати правила.</p>	<p>Див. роздруківку “Поставте потрібні букви”</p>
<p>2.2. Робота з підручником. Вивчаємо правило про правопис закінчень дієслів</p> <p>Погляньмо, Пишеня також стикнулося з такою проблемою.</p> <p>Мовознай дає підказку-віршик. Прочитайте</p>	<p>С. 101 підручника</p>

Орієнтовний хід уроку	Обладнання і матеріали
його і запам'ятайте.	
<p>2.3. Закріплюємо вивчене</p> <p>2.3.1. Перегляд презентації про правопис закінчень дієслів</p> <p>Учитель/ка демонструє презентацію і за потреби повторно пояснює алгоритм перевірки закінчень дієслів.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Якщо в 3 особі множини дієслова мають закінчення -уть, -ють, то які букви ми пишемо? • Якщо в 3 особі множини дієслова мають закінчення -ать, -ять, то які букви слід писати? <p>Учні й учениці колективно обирають правильні закінчення до запропонованих дієслів, після чого разом перевіряють свої відповіді.</p> <p>2.3.2. Вправа “Знайди помилку”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Знайдіть дієслова, у яких допущено помилки. Запишіть їх правильно. Поясніть. <p>2.3.3. Самоперевірка</p> <p>А тепер перевірте, чи правильно ви написали слова на початку нашого уроку. Зробіть потрібні виправлення. Як ви змогли виявити помилки?</p>	<p><i>Див. слайди 6–8 презентації “Правопис закінчень дієслів”</i></p> <p><i>Див. слайди 9–14 презентації “Правопис закінчень дієслів”</i></p> <p><i>Див. роздруковку “Знайди помилки”</i></p> <p><i>Див. роздруковку “Поставте потрібні букви”</i></p>
<p>2.4. Фізкультхвилинка</p> <p>Щось не хочеться сидіти, <i>(Потягнутися вгору.)</i></p> <p>Треба трохи відпочити, <i>(Зробити нахили головою.)</i></p> <p>Руки вгору, руки вниз – <i>(Підняти руки.)</i></p> <p>На сусіда подивись. <i>(Повернутися тулубом вліво-вправо.)</i></p> <p>Дієслово ти згадай, І часи його ти знай, <i>(Присісти.)</i></p> <p>Будь уважним, пам'ятай – <i>(Зробити нахил</i></p>	

Орієнтовний хід уроку	Обладнання і матеріали
<p>вниз.) Рідну мову ти вивчай! (Піднятися, закінчити вправу.)</p>	
<p>2.5. Робота з підручником</p> <ul style="list-style-type: none"> • Запишіть подані слова, заповнивши пропуски. • Подумайте й поясніть, коли потрібно вдаватися до перевірки? А коли й так зрозуміло, яку літеру писати? • Запишіть прислів'я, замінюючи дієслова в дужках відповідною особовою формою теперішнього чи майбутнього часу. • Підкреслити орфограми в закінченнях дієслів. • Як ви можете пояснити ці прислів'я? 	<p><i>Вправа 1, с.101 підручника</i></p> <p><i>Вправа 2, с.101 підручника</i></p>
<p>2.6. Тренувальні вправи</p> <ul style="list-style-type: none"> • Серед поданих словосполучень знайди й підкресли ті, що вжиті в прямому значенні. • Перепишіть слова, вставляючи пропущені букви. 	<p><i>Див. роздруківку “Пряме й переносне значення”</i></p> <p><i>Див. роздруківку “Встав пропущені букви”</i></p>
3. РЕФЛЕКСІЯ	
<p>3.1. Вправа “Інтерв’ю”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Чого ви сьогодні навчилися? • Як можна перевірити, яку літеру слід писати в закінченнях дієслів? • Якщо в 3 особі множини дієслова мають закінчення -уть, -ють, то які букви ми пишемо? • Якщо в 3 особі множини дієслова мають закінчення -ать, -ять, то які букви слід писати? • Чи легко вам було працювати на уроці? • Чи були ви старанними? • То чи задоволені ви своєю роботою на уроці? • Як ви працюватимете наступного разу? 	

Орієнтовний хід уроку	Обладнання і матеріали
4. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ	
4.1. Виконати вправу 3 на с. 101 підручника	<i>Вправа 3, с.101 підручника</i>

Урок підготувала **Тетяна Королюк**,
вчитель початкових класів